at du ikke tager dig Smaating saa nær. Du maa lære at taale Smerte, at finde dig endog i smaa Fornærmelser af dine Sødskende og Andre. Opfylder du disse Fordringer, da er det nu, kjære Datter, du lægger Grunden til din egen Tilfredshed i Fremtiden, skjenker dine Forældre Glæde, og din himmelske Fader selv vil have Velbehag til dig.

Navnlig de ældste Børn maatte holde for til adskillige Eksperimenter i Campes Stil. Døtrene maatte saaledes øve sig i Mod ved at vaage over Blegen om Natten, Sønnerne ved at gaa op i Kirken i den sene Aften og hente Bibelen paa Alteret. De yngre Børns Opdragelse, siger Mørk Hansen, blev derimod mere jævn og naturlig.

Begge Bedsteforældre havde Ord for at være gode Opdragere, og mangfoldige var de Plejebørn, der blev optagne i deres Hus og underviste sammen med deres egne 6 Børn. Ligesaa ofte uden som mod Betaling; Præsten ræsonnerede overfor sin mere husholderiske Hustru som saa, at var deres Kaar end smaa, saa var de andres, Enkernes og de faderløses ringere, og de havde derfor Krav paa Hjælp fra dem, der dog ejede et godt Hjem. Da Præsten Hald i Aarhus saaledes døde fra 7 Børn, mindedes Hansen, at han, mens de begge var Studenter og han selv uden Eksistensmidler, var bleven optaget i Halds velhavende Hjem i København, og han tog nu de to ældste Sønner i Huset. Den ene, Erhard Hald, blev senere Chef for et anset Handelshus i Manchester, men døde paa Nordsøen, fordi han ved Skibets Forlis, da de andre Passagerer reddedes, ikke vilde forlade sin syge Hustru. Han var saa længe han levede en nær Ven af Hansens Børn.

Særlig ivrigt tog Hansen sig dog af Seminaristers Uddannelse. Hans Hus blev et af de private Seminarier, som Landet dengang havde adskillige af. »Naar Seminaristerne kom om Aftenen i Mørkningen«, skriver min Moder, »underviste han dem mundtlig i Grammatik, og jeg tror, at jeg dengang ved at høre derpaa fik en grundig Grammatikundervisning, som altid kom mig til Gode«. Da Skoleloven endelig udkom 1814 blev den pædagogiske Præst saa fornøjet, at han uden at lægge Mærke til, at Degnens Søn sad i Stuen, udbrød: »Naar Vorherre nu blot vilde tage gamle Bøggild!« Han skaffede sig undertiden Fjender ved sin Iver for at rydde op i Skolerne, hvor han kom, men selvfølgelig ogsaa mange Venner blandt de unge, som han tog sig af. »Min Fader,« siger Mørk Hansen, »var en virkelig Menneskeven, og han følte altid den dybeste Medlidenhed med de smaa og svage, de undertrykte og forurettede. Han var aldrig bange for at sige sin Mening rent ud og traadte altid i Skranken imod egenkærlige og hovmodige Mennesker . . . Hans Undervisning var livlig og frugtbringende«. Han var ikke meget systematisk anlagt, holdt saaledes ikke meget af regelmæssige Undervisningstimer; men de ældste Børn var saa læseivrige, at alt for deres Vedkommende gik fortræffeligt. De to yngste derimod var mindre anlagt for Studeringerne. »Min værste Bekymring i min Barndom«, siger min Tante, »har været at lære Lektier — Salmerne undtagen — og den gammeldags Strenghed, som mine Forældre ansaa for nødvendig, har ofte formørket min Barndom, især da min kærlige gode Fader var hidsig; og naar min Moder, inden hun straffede, sagde: Jeg er nødt til det, kunde jeg ikke forstaa det«. Heldigvis kom Søsteren Anna hende til Hjælp. »Da hun var 9 Aar og jeg 7, fik hun mig til at staa op ved Lys og sidde i Borgestuen, naar Folkene gik ud fra Davre, og læse Tysk«. Denne Søster, der døde tidlig som Præstekone i Holeby, var efter alles Vidnesbyrd den mest begavede af dem. »Havde hun været en Mand«, hedder det bestandig, »vilde hun have drevet det vidt«. Den yngste Søn gjorde Oprør mod den megen Lærdom. Hans Moder overraskede ham engang i Færd med at vade ud i en Dam. »Hvad vil du der?« — »Jeg vil hellere dø end lære Latin!« Han blev senere Landmand. Min Moder, der var det ældste Barn, havde hellere end gerne taget imod den Latinundervisning, Faderen ønskede at give hende, men fra Kvindesiden blev der nedlagt bestemt Forbud herimod. Noget maa dog vel være hængt ved; thi da hun senere kom ud som Lærerinde, viste det sig, at hun meget godt kunde undervise i Begyndelsesgrundene til Sproget. Hvad hun fik af Undervisning hjemme, var i det hele sikkert ret tilfældigt; men maaske blev netop derfor Lærelysten saa stor. Da hun gjorde sin første Udenlandsrejse som en Kone paa 60 Aar, lærte hun sig selv saa meget Italiensk, at hun kunde oversætte nogle af Monrads Prækener for en evangelisk Præst i Syrakus, og under et Besøg hos sine Børn i Amerika, tog hun — dengang 73 Aar gl. — Timer i Engelsk. »Desværre«, skriver hun, »var det for sent til at skaffe mig, hvad jeg altid har ønsket, Færdighed i at tale fremmede Sprog. Det blev kun til, at jeg kunde hjælpe mig, men intet til Gavns«. (Fortsættes).

Damernes Kunstflidsforening og dens Betydning.

Foredrag ved D. Kvindesamfunds Fællesmøde

af

Fru Emma Gad.

Det har været mig en Glæde at modtage Opfordringen til ved dette Møde at fortælle lidt om den i Vinter stiftede Damernes Kunstflidsforening og dens mulige Betydning i national Henseende, da det selvfølgelig maa være magtpaaliggende for de Ledende, at gøre Sagen bekendt i vide Kredse og først og fremmest at skabe Sympati for den i en Forsamling som denne af intelligente og forstaaende Tilhørere.

Man har ved alle i de senere Aar afholdte Udstillinger kun altfor tydeligt faaet Øjnene op for, at vor danske Kunstflid staar meget tilbage for vore to Søsterlande, særlig Vævningen, og denne Mangel menes for en Del at have sin Grund i, at man i Danmark har savnet en planmæssig Samvirken mellem de forskellige Faktorer gennem en stor kvindelig Forening.

Saadanne udbredte filantropisk anlagte kvindelige Kunst- og Husflidsforeninger har nemlig længe spillet en stor Rolle i vore to Nabolande. I Stockholm er der, som De vist alle ved, den meget omtalte Forening »Handarbetets vänner«, der i Løbet af 28 Aar fra en ringe Begyndelse har arbejdet sig frem til en Aarsomsætning af over 200,000 Kr. foruden at den har givet et stort betydningsfuldt Bidrag til Sverrigs kunstindustrielle Fremgang, dels ved at sprede Interessen for Kunstflid over hele Landet, og dels ved vellykket Deltagelse i alle udenlandske Udstillinger, hvorved Opmærksomheden er bleven henvendt paa den nationale svenske Vævekunst. I Lund har Sverrig en lignende Forening med tilhørende Kunstvæveskole og Lotteri knyttet til det af Professor Karlin med stor Dygtighed ledede kulturhistoriske Musæum. Endelig har man i Christiania den store og meget værdifulde Institution »Norsk Husflidsforening,« der med sine Filialer i de norske Byer har en Aarsomsætning af over 300,000 Kr. Denne Institution administreres af en Fællesbestyrelse paa atten à tyve Medlemmer, Damer og Herrer om hinanden, hvad jeg tror, er en meget heldig Foranstaltning, da det mandlige og kvindelige Samarbejde netop i denne Sag maa være overordentligt frugtbringende og supplerende.

Naar der nu, iøvrigt med Rette, spørges, hvorfor vi i Danmark da saa længe har staaet tilbage og ganske har savnet en tilsvarende Institution, en udbredt Forening, der spreder Sansen for kunstnerisk forskønnet Haandgerning i det store Publikum, ja, gennem Husfliden helt ud i Folket, saa maa der svares, at Betingelserne i Sverrig og Norge har været langt gunstigere end her; i begge disse Lande er der en rigere Skat af Almuemønstre, og saa at sige enhver Kvinde af Folket er født med Sans for Vævning, Farvning og Baldyring, lige som enhver Bondedreng er øvet i Skæring og Snitning. »Norsk Husflidsforening«, der kun er omkring 10 Aar gammel, har derfor i denne korte Tid formaaet at fremmane alle de gamle Former til nyt Liv, saa at enhver Rejsende søger hen til Foreningens store og imponerende Salgslokale i Carl Johansgade for at gøre Indkøb af de saa meget paaskønnede nationale Rejsesouvenirs, som vi desværre her ganske savner. Dertil kommer, at Interessen for Kunstvævning og Brodering ikke alene er en Folkesag i Sverrig, men gaar højt op i Samfundet, der hvorfra Støtten skal komme. »Handarbetets vänner« har under sin Begyndelseskamp, den intet Foretagende jo undgaar, haft glødende Forkæmperinder og Hjælpersker i Landets kongelige og adelige Damer, der straks gjorde Bestillinger og allevegne talte varmt for Sagen; noget tilsvarende savner vi ganske, idet der overhovedet her til Lands, fraset almindelig Veldædighed, findes en paafaldende ringe Grad af Samfundsfølelse hos højtstaaende Damer, set i Forhold til andre Lande, særlig England, hvor Bærerinderne af de ældste og stolteste Navne tidt med deres hele Sjæl lever med i det, der angaar Kvindernes Arbejdsvilkaar i alle Stænder. Det forstaas simpelt hen ikke i vor Dameverden, at sociale Interesser er en Pligt og en Glæde. Denne Mangel ved vor Kultur har vist sig særdeles tydeligt ved Paabegyndelsen af dette Foretagende, der dog maatte siges at være fuldt ud baade kvindeligt og nationalt, og i hvilket vore Herregaardsfruer med deres Traditioner og rige Fortidsskatte havde haft saa store Betingelser for at kunne være til Hjælp med Raad og Daad. Hvad der i saa Henseende er ydet os, er saare sparsomt — idetmindste indtil videre; Bestyrelsen maa stræbe ved egne Kræfter at arbejde fremad og samtidig værne om Fortidens Arv. Ogsaa vi Danske har nemlig noget nationalt og særegent at føre videre; vi har Hedebosyning, Amagersyning og Falstersyning, al denne skønne Hvidsøm fra forskellige Dele af Landet, som opvækker alle kyndige Udlændinges Beundring, og hvis Bevarelse Kunstflidsforeningen vil gøre det til en af sine Opgaver at værne om, dels ved at frembringe den og dels ved at henlede de Rejsendes Opmærksomhed derpaa,

De vil forstaa, at det første, som der derfor i Vinter var at gøre, var Oprettelsen af en Kunstflidsskole, som allerede fungerer og er i god og lovende Vækst. Med Tiden haaber man, at den vil komme til at omfatte alle Slags Kunstindustri, der egner sig for Kvinder, men man maa jo krybe, før man kan gaa, og vi er begyndt med Kunstvævning, Kunstbrodering og Hvidsøm, samt Snedkerarbejde og Trædekoration. Trods Vanskelighederne ved at indrette et Snedkerværksted, fandt vi det nemlig nødvendigt for Skønhedsvirkningens Skyld fra første Færd selv at forfærdige det Træarbejde saasom Gardinstænger, Dørstykker, Skærmbrædtsrammer o. l., der er uadskilligt forbundet med de vævede og broderede Sager. At faa disse smukke og stilfulde er nemlig af den største Vigtighed, da de i Skolen frembragte Genstande, fraset Salget, skal benyttes til Gevinster i det Lotteri, som knyttes til Institutionen, med indtil 10,000 Lodsedler à 2 Kr. og en aarlig Trækning de første Dage i December. Ved den forventede Indtægt af dette Lotteri haaber vi nemlig med Tiden at kunne opretholde Skolen, der næppe vil kunne staa paa egne Ben. Imidlertid er den blevet modtaget med al den Interesse og Velvilje, man kunde vente og ønske. Væve- og Broderskolen aabnedes den 1ste Februar og besøgtes indtil 1ste Juni af 44 betalende Elever. Snedkerskolen, der er beregnet paa ca. 12 Elever ad Gangen, aabnedes den 1ste Marts og har indtil videre 5 betalende; denne Afdeling er naturligvis den vanskeligste at faa sat godt i Gang, og vi har fundet det tjenligst at vente til efter Sommerferien med at gøre yderligere Anstrængelser for at indarbejde den i Publikums Bevidsthed. Iøvrigt synes denne Snedkerskoles Formaal at være saa nyttigt og praktisk, at det vilde være mærkeligt, om ikke den skulde fange Almenhedens Interesse og Velvilje. Ved Ordningen af den opstilledes nemlig det Spørgsmaal, hvortil disse Elever da skulde uddannes, hvortil deres et eller toaarige Skoletid kunde bruges, da den i hvert Fald jo vilde være utilstrækkelig til at lære at forarbejde virkelige Møbler med Skuffer og Døre, hvad der kræver mange Aars Læretid; man kom saa paa den Tanke, at Eleverne samtidig med at lære lettere Snedkerarbejde efter Kunstneres Tegninger, forsøgsvis skal uddannes til en Stab af kvindelige Hushaandværkere, unge Damer, der paa Bestilling i Dagevis med Foreningen til Bureau kan gaa rundt i Hjemmene for at udføre det forefaldende Reparations og Dekorationsarbejde, Møbelpolering og Fernisering, Gardin og Billedophængning, Limning og Opstopning, muligvis lidt Maling og Laasereparation, kort sagt alle disse Smaaarbejder, der synes kun at være til Plage for de store Værksteder, siden det næsten er plat umuligt at faa en Snedkersvend hjem dertil; hvem kender ikke den Tilstand, særlig ved Flyttetider, hvor Malerier og Rullegardiner flyder om paa Gulvene, fordi den uundværlige Snedker aldrig kommer. Det er jo desuden sandsynligt, at en ung Dame, hvem Hjemmets Hyggefølelse utvivlsomt er mere medfødt end selv den mest faguddannede Snedkersvend, uvilkaarligt vil have lettere ved at frembringe en lille Skønhedsvirkning ved Anbringelsen af et Billede eller et Stykke Stof end den mandlige Kollega, hvad der paa den anførte Maade vil kunne komme ogsaa de mindre Hjem tilgode. Denne Snedkerskole vil formentlig ogsaa kunne gøre Nytte i kortere Kursustid for unge Piger, der ikke vil benytte det lærte som Erhverv, men bliver gifte f. E. paa Landet, hvor Haandværkerhjælp er vanskelig at skaffe til Huse. Skolen koster 10 Kr. mdl. med 5 Timers daglig Undervisning af en kvindelig Snedker; Ledelsen tilses og støttes af Snedkermester Frøken Katrine Horsbøl, som har stor Interesse for Sagens Fremgang og med sin noksom kendte Dygtighed og den mest opofrende Elskværdighed har været behjælpelig med at faa denne vanskelige Del af Foretagendet sat i Gang.

(Fortsættes).

Fra et amerikansk Universitet. *)

Professoren:

»Hvad har vi i Dag, Frøken Howe?«

»Fra Begyndelsen af det tredie Kapitel til Side 250 tilligemed Noter paa den store Tavle.«

Prof.: »Den næste«!

---

*) De mindre Universiteter i Amerika er ikke Fagskoler og endnu mindre videnskabelige Læreanstalter, men snarere Højskoler, der giver sine Elever en almindelig Dannelse lig den en cand. phil. har hos os.